

Side 2 og 3 i informasjonsmappen

Informasjon til pasienter og pårørende ved psykiatrisk divisjon

Denne informasjonsmappen er ment som en hjelp til deg, enten du er pasient eller pårørende, for å gi en kort informasjon om noen av de ulike behandlingsmetoder ved psykiatrisk divisjon, samt aktuell litteratur, viktige telefonnummer og nettsadresser, og klagemuligheter. Informasjonsmappen skal gis til både pasienter og pårørende, og dere skal få en hver.

MAPPENS INNHOLD

Kjære pårørende • Kjære pasient • Velkommen til psykiatrisk divisjon • Litteraturoversikt fra Stiftelsen Psykiatrisk Opplysning og Forlagshuset Hertervig • Nettsadresser og telefonnummer • Klagemuligheter

PSYKISKE LIDELSER BERØRER MANGE

Psykiske lidelser berører fra tid til annen nesten alle familier. Ved psykiatrisk divisjon gir vi et behandlingstilbud til ca 10.000 mennesker årlig. Det dreier seg om forskjellige typer psykiske lidelser både hos barn, ungdom, unge voksne, voksne og eldre. Vi legger vekt på å komme til tidlig med hjelpen – uansett om det er en angsttilstand, depresjon, spiseforstyrrelse, psykose, rus- og psykisk lidelse, PTSD (posttraumatisk stresslidelse) eller noe annet. Psykisk helsevern har i dag flere effektive behandlingsmetoder. Hos oss vektlegger vi kunnskapsbasert familiearbeid, samtalerterapi, gruppeterapi, musikkterapi og medikamenter. Vi har også fokus på helse og livsstil, da det er viktig for en god psykisk og fysisk helse.

Stavanger universitetssjukehus, psykiatrisk divisjon består av flere poliklinikker (barn, ungdom, voksne og eldre), ulike sengeposter, avdelinger, seksjoner, ambulante team, enheter og distriktpsykiatriske senter (DPS). For mer informasjon og oversikt over avdelingene, se www.sus.no

FRITT SYKEHUSVALG

Pasienten har, etter *Pasient- og brukerrettighetsloven* § 2-4, rett til fritt sykehusvalg (ved sykehus, distriktpsykiatriske senter, eller institusjon som tilbyr tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmissbruk). Det er ulike regler for pasienter som er under tvang, og for rusbehandling. I Helse-Stavanger kan du kontakte pasienthjelperen, på tlf. 800 41 005 hvis du har spørsmål vedrørende fritt sykehusvalg

PASIENTHJELPEREN

Pasienthjelperen hjelper pasienter, pårørende og helsepersonell med råd og veiledning om hvordan de skal finne frem i et til tider uoversiktlig og komplisert system. Pasienthjelperen gir også råd om fritt sykehusvalg, ventetider, pasientrettigheter, transport, frister og fristbrudd.

VIKTIGE TELEFONNUMMER

Alarmtelefon for barn og unge	116 111
Demenslinjen	815 33 032
Familiepoliklinikken	913 56 706 / 954 94 052
Kirkens SOS	815 33 300
Mental Helse Hjelpetelefon	116 123
Nødnummer AMK	113
Nødnummer politi	112
Røde Kors-telefonen for barn og ungdom	800 33 321
Pårørendesenteret i Stavanger	51 53 11 11
Pasienthjelpere	800 41 005
TIPS (Tidlig Intervensjon ved Psykoser)	51 51 59 59
Veiledningssenteret i Sandnes	51 66 42 02

Legevakten i din kommune kan kontaktes ved psykiske kriser.

AKTUELLE NETTADRESSER

www.adhdnorge.no	ADHD Norge
www.barnsbeste.no	Nasjonalt kompetansenettverk for Barn som Pårørende
www.helsenorge.no	Den offentlige helseportalen
www.korspahalsen.no	Røde Kors
www.lovdatab.no	Informasjon om lover og forskrifter
www.lpp.no	Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk Helse
www.mentalhelse.no	Mental Helse
www.morild.org	For deg som har en mor eller far med psykiske problemer
www.motstoff.no	Landsforbundet mot Stoffmisbruk
www.nettros.no	Rådgivning Om Spiseforstyrrelser
www.pårørendesenteret.no	Pårørendesenteret i Stavanger
www.psykiskhelseiskolen.no	Psykisk Helse i Skolen
www.rio.no	Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon
www.smso-rogaland.no	Senter Mot Seksuelle Overgrep Rogaland
www.sykehusvalg.no	Fritt sykehusvalg
www.tips-info.com	TIPS (Tidlig Intervensjon ved Psykoser) og Kunnskapsbasert familiearbeid
www.veiledningssenteret.net	Veiledningssenteret i Sandnes

AKTUELL LITTERATUR

www.psykopp.no	Stiftelsen Psykiatrisk Opplysning
--	-----------------------------------

KLAGEMULIGHETER

Hvis du som pasient eller pårørende, ikke er fornøyd med behandlingstilbudet, håper vi dere vil ta det opp med oss direkte, enten det gjelder poliklinikk, DPS, sykehuset på Våland, eller annen enhet. Vi vil forsøke å finne løsninger som både pasient, pårørende og de som er faglig ansvarlige kan enes om. Vi melder feil og mangler inn i vårt avvikssystem (Synergi). Dere kan be om at klagen registreres og behandles der.

Adresse: Stavanger universitetssjukehus – Helse Stavanger HF, Pb 8100, 4068 Stavanger. Telefon 0 51 51
Adresser til ulike poliklinikker og DPS, se www.sus.no

Blir du som pasient, eller den du er pårørende til, innlagt på tvang, kan du be om heftet *Uten samtykke, men med rettigheter i psykisk helsevern*. Heftet inneholder blant annet oversikt over hvilke klager dere kan sende de ulike klageinstansene. Trenger dere hjelp til å finne ut av klagemulighetene kan dere også ringe pasient- og brukerombudet for råd og veiledning.

Klarer vi ikke finne en løsning som dere er fornøyd med, ber vi dere klage til følgende instanser:

Pasient- og brukerombudet:

Skal ivareta pasientenes behov, interesser og rettsikkerhet overfor helsetjenestene, og bedre kvaliteten i helsetjenestene. Hvis du ikke er fornøyd med helsehjelpen, hvis du ønsker bistand til å løse konflikter, og hvis du ikke får oppfylt dine rettigheter som pasient eller pårørende kan du ta kontakt med pasient- og brukerombudet.

Adresse: Pasient- og brukerombudet i Rogaland, Pb 8100, 4068 Stavanger. Telefon 953 35 050
Besøksadresse: Gartnerveien 4, Hillevåg, Stavanger. E-postadresse: rogaland@pasientogbrukerombudet.no
For mer informasjon, se www.pasientogbrukerombudet.no

Fylkesmannen (Helsetilsynet i Rogaland):

Pasienten kan klage på helsehjelp (utredning, behandling, rehabilitering, pleie og omsorg) eller manglende helsehjelp i institusjonen etter lov om pasient- og brukerrettigheter § 7. En klager da først til den ansvarlige institusjon hvor helsehjelpen blir gitt. Hvis ikke klagen imøtekommes eller svares på, kan en klage denne inn for helsetilsynet i fylket (Fylkesmannen).

Klage skal være skriftlig. Klagen skal være undertegnet av pasienten eller den som pasienten har gitt fullmakt. I klage kan en be om kopi av alle brev som sendes og mottas i saken, slik at en kan holde seg orientert.

Adresse: Fylkesmannen i Rogaland, Helse og Sos. Avd., Pb 59, 4001 Stavanger. Telefon 51 56 87 00
For mer informasjon, se www.fylkesmannen.no

Kontrollkommisjonen:

Skal føre kontroll med alle tvangsvedtak som treffes. De skal på eget initiativ kontrollere at de formelle kravene for alle tvangsinnleggelseser er oppfylt og at innleggelsen er foretatt på en riktig måte. Videre skal kontrollkommisjonen behandle klager på vedtak om etablering, opprettholdelse eller opphør av tvungent psykisk helsevern.

Ved klage om tvungen observasjon, etablering, opprettholdelse eller opphør av tvungent psykisk helsevern, samt saker om overføringer, har pasienten rett til advokat etter lov av 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp.
For informasjon om kontrollkommisjonen, se www.sus.no

AKTUELL BROSJYRE

Uten samtykke, men med rettigheter innen psykisk helsevern

Mappen er utarbeidet av Målfrid J Frahm Jensen, erfaringskonsulent, i samarbeid med Anvor Lothe, klinisk sosionom, Jan-Erik Nilsen, sjefsykepleier, Anne-Lise Øxnevad, tidligere sjefsykepleier, Inger-Kari Nerheim, divisjonsdirektør, Jan Olav Johannesen, sjeflege og Lise Hetland, Informasjonsmedarbeider PsykOpp. Februar 2013